

ZAJIŠTĚNÍ POŠTOVNÍ ŠTOLY V K.Ú. ZLATÉ HORY A JEJÍ ZPŘÍSTUPNĚNÍ VEŘEJNOSTI

Poštovní štola (dále jen PŠ) byla jedním z hlavních důlních děl na ložisku Zlaté Hory-východ ve zlatohorském rudním revíru. Těžba však probíhala v nižších úrovních, protože oblast Poštovní štoly byla vytěžena již v předcházejících stoletích.

Zlatohorský rudní revír se skládal ze čtyř hlavních ložiskových oblastí, a to z ložiska Zlaté Hory-jih (monometalické ložisko Cu), dále jen ZHJ, Zlaté Hory-Hornické skály (rovněž ložisko Cu), dále jen ZHHS, ložiska Zlaté Hory-východ (polymetalické rudy Cu, Pb, Zn a Ag), dále jen ZHV a ložiska Zlaté Hory-západ (polymetalické rudy Cu, Zn, Pb a Au), dále jen ZHZ.

Těžební závod RD Zlaté Hory (n.p. RD Jeseník) zde těžil měděné rudy od roku 1965 až do června roku 1990, a to z ložiska ZHJ a od roku 1981 i z ložiska ZHHS. Polymetalické rudy z ložiska ZHV byly těženy od roku 1988 do června 1992 a od roku 1990 do konce roku 1993 byly těženy rudy se zlatem z ložiska ZHZ.

Celkem bylo za 28 let vytěženo více jak 7 milionů tun rud.

Postupný přechod těžby z jednoho typu na druhý byl dán snižováním dotací státu do těžby rud na základě útlumového programu vlády ČR vyhlášeného v roce 1990.

Ložiska ZHV, ZHHS a ZHZ byla postižena dobývacími pracemi v historickém období, z toho stařiny na ložisku ZHZ sahaly až do hloubky cca 200 m. Na ložisku ZHV byla exploatace až na úroveň 2. MP (Modrá štola) = 570 m n.m.), tedy od oblasti výchozu ložiska na povrch (cca 635 m n.m.) přes Poštovní štolu (615 m n.m.) až po Modrou štolu, tedy něco přes 60 m. Na ložisku ZHHS byl dosah pouze 30 m pod povrch.

Novodobý průzkum na PŠ probíhal v 50. letech 20. století, přičemž tyto ražby nafáraly původní staré chodby a dobývky. Protože v této oblasti novodobá těžba neprobíhala, tak se původní chodby zachovaly v dobrém stavu, pouze menší komory a kříže chodeb se zbouraly.

Celý projekt na zajištění PŠ je postaven na předpokladu zachování všech dostupných historických chodeb, komínů a komor a představit zájemcům o hornické památky ukázky důlního prostředí od 16. do 20. století. Práce jsou koncipovány na tři roky (2013 – 2015), a to především vzhledem k postupnému čerpání dotací.

Samotná PŠ je součástí rozsáhlé kulturní památky vyhlášené MK v roce 1995.

Nyní něco k historii - Poštovní štola byla společně s Modrou štolou součástí historického revíru Dolní Neufang a první zmínka o této štole pochází z roku 1513 kdy byla označována jako Kupferzeche nebo také štola Sv. Trojice. Vyražena byla v úrovni 615 m n.m. a největšího rozmachu důlní činnost dosáhla po jejím znovuobjevení ve druhé polovině 17. století. Na mapách z 18. století (r. 1769) jsou obě štoly zakresleny jako součást důlního pole „Kaiserliches Bergwerk Maria Theresia“.

Štola byla pravděpodobně opuštěna již před koncem 18. století. Usuzovat tak můžeme na základě již zmíněné mapy z r. 1769, kde jsou již vstupní šachty zakresleny jako zasuté jámy.

Poslední pokus o obnovení těžby byl uskutečněn v letech 1846 -1848 Johanem Hönigerem.

Těžba pyritu a důlních vod na výrobu vitriolu zde pak ještě probíhala v roce 1879, kdy dostal propůjčku na celý komplex (označovaný jako důl Donatus) Moritz Richter z Vrbna (hamry na železnou rudu).

V různých úrovních důlního díla jsou dobře zachovalé části ručně sekaných chodeb a komínů z nejstarších období. Ve východní části dolu je terasovité hloubení, které ústilo až na povrch. Jižní, nejhlubší část dolu je propojena do otevřené komory jedné z novodobých dobývek 2. mezipatra (úroveň Modré štoly).

Štola byla v 50. letech 20. století (jak bylo výše zmíněno) znovu vyzmáhána za účelem ověření rudních poloh. Byly tam provedeny pouze dva podzemní vrty a většina vzorkování se uskutečnila formou zásekových vzorků v důlních chodbách. Při zmáhání byla rozšířena úvodní část štoly a byly vyraženy nové chodby. Některé z nich nafáraly stařiny, a proto mohly být i tyto geodeticky zaměřeny a zmapovány.

Větší část stařin je v současné době těžko přístupných nebo zcela neprůchodných, a to buď z důvodů závalu nadložních hornin, nebo zatopením vodou.

Nad PŠ se nacházejí další důlní díla přístupná mělkými šachtami s rovněž zatopenými částmi chodeb, které nebyly ani v novodobé éře zaměřeny.

Po skončení novodobé hornické činnosti – likvidační práce (1998) bylo ústí štoly zajištěno kovovou mříží a ocelovými vraty.

Nyní k vlastnímu projektu.

Zajištění PŠ se provádí jako hornická činnost, tedy pod přímým dozorem SBS. Při úpravách štoly bylo nutné z hlediska bezpečnosti postupovat plynule od ústí do vlastního pole. Po zvládnutí úvodního koridoru před ústím a po vybudování portálu byla zpřístupněna hlavní chodba. Po důkladných prohlídkách důlního díla bylo vytipováno cca 17 míst (oblasti úprav), kde bude nutná rekonstrukce důlních chodeb a úprava důlních prostor.

Všechna místa představují výhradně ruční úpravu chodeb včetně ručního vyvážení materiálu a budování výztuže a původních zakládek. Nezbytné je v některých místech obtrhání a zajištění stropu. Důležitým úkolem také bude oddělení a znepřístupnění starých dobývek od novodobých částí dolu.

V současné době se nacházíme ve fázi dokončení malého a druhého okruhu a částečně je připraven základní okruh s útěkovým komínem. Je to ručně sekaný komín ze 16. století. Dokončení základního okruhu si vyžádá další finanční náklady a pravděpodobně k dokončení v příštím roce ještě nedorazí. Přitom je to nejzajímavější část dolu. Jsou zde zbytky dřevěných potrubí na čerpání důlních vod a další artefakty, které si vyžádají zásah archeologů – konzervace dřevěných prvků. Vlastní postup prací bude nyní komentován podle fotografií.

